

njačarstvu (200 k. j.) ne može rentabilno uzgajati šarana. Stoga razloga je preustrojio pogon za uzgoj »raznovrsne ribe za nasad« i tako je glasila vječna njegova reklama u novinama i stručnim časopisima.

Cijena ribe za nasad je od uvijek bila znatno viša od ribe za potrošnju. Tako je i ovaj poduzetnik nešto putem reklame, a nešto preko rodbinskih veza (otac mu je bio kompanjon sa nekadašnjim posjednicima ribnjaka u Končanici), uspio da te svoje »svakovrsne ribe za nasad« nametne i kod nas u znatnim količinama. Na taj način došao je i patuljasti som u naše ribnjake, a kada je kasnije kao nepodesan gost bio izbačen skoro svuda, gdje je to išlo, ostao je ipak pred vratima t. j. u potocima, kao stalan došljak.

Na temelju mojih prvih opažanja i iskustva, što sam ih stekao na ribnjacima u Jaski, napisao sam u stručnom listu one zemlje iz koje je k nama došao taj gost, dosta kratak ali porazan članak o tome somiću. U tom sam članku, koliko se još sjećam, naveo: 1) Som patuljak ne spada u uređeno ribnjačarstvo, jer se množi bez kontrole. Već 8 do 10 cm dugački primjerci se mrijeste pa su stoga opasni konkurenti za druge ribe, a naročito za šarane. 2) Taj somić presporo raste pa stoga nije ekonomična riba za ribnjake. 3) Prigodom jesenjeg ribolova, kada se iz ribnjaka ispušta voda, a ribe se zbiju na gusto u uskom prostoru, događa se ve-

ma često da šarani, uvlačeći vodu kod disanja, nehotično progutaju u gužvi po kojega somića. Taj se zaglavi sa svojim bodljikama u ustima ili grlu, pa šaran od toga kasnije u zimovnjaku brzo ugine.

Radi ovog članka bio sam u istom broju toga lista napadnut od urednika, koji mi je među ostalim, podmetnuo, da sam članak napisao iz ličnog neraspoloženja prema izvozniku »raznovrsnih riba za nasad«. Urednik se je prenaglio, jer je smatrao da ja napadam somića kao uopće bezvrijednoga, dok sam ja tumačio da ta riba nije za ribnjačarstvo. To se je kasnije razjasnilo. Na moju veliku zadovoljštinu dobio sam sa više strana, i to od poznatih stručnjaka i praktičara, pisma u kojima se potpuno slažu s mojim opažanjima.

Ovaj stručni spor ipak je mnogima otvorio oči pa je somić izbačen iz ribnjaka. Naravno da ima još danas ribnjačarstva gdje ga susrećemo, ali se to događa protiv volje rukovodioca. U ribnjacima naime, koji se s jeseni ne dadu posve osušiti, zaostane tu i tamo po koj somić, koji se tako svake godine povlači po ribnjacima i množi u velikim količinama. Isto tako iz okolnih potoka, koji natapaju ribnjake, uvlače se somići.

Danas ima patuljastih somića u gotovo svim našim vodama dunavskog porijekla.

J. I.

Novonaseljene ribe u rijeci Lici

Rijeka Lika koja je još prije desetak godina bila po svojoj ribljoj fauni čista pastrvska voda, danas dobiva karakter nizinske vode, jer obiluje šaranima i drugim vrstama riba nizinskih voda, koje su tamo ubačene. Povoljni uvjeti za opstanak ovih vrsti riba koje postoje u toj rijeci, omogućili su da su se te ribe održale i već jako namnožile.

Rijeka Lika protječe ličkom visoravni od Međka do Kosinja. Duž svojeg toka prima mnogo pritoka, od kojih je najveći Novčica, koja teče kroz grad Gospić. Količina vode u Lici mijenja se prema godišnjoj dobi. U proljeću kad kopni snijeg, nabuja te slični velikoj rijeci, a ljeti njen vodostaj padne tako da je količina vode kao u kojem potoku. Neki njeni pritoci, koji u proljeću obiluju vodom, ljeti presuše. Korito se njeno usjeklo duboko u kamenoj podlozi i ono bi ljeti bilo skoro prazno da nema mlinova. Budući da je slab pritjecaj vode i mlinovi ne bi mogli raditi, to su mlinari izgradili brane visoke do par metara i time dobili veću količinu usporene vode, poput jezera, koja im služe za pogon mlinova. Skoro na svakih 3—4 kilometra podignute su te brane, tako da kod niskog vodostaja predstavlja niz dugoljastih jezera. Budući da je protjecaj vode ljeti slab, to se voda na tim mjestima ugrije na oko 25 C. Ovu visoku temperaturu vode pastrva ne podnosi i ona se za vrijeme ljetne vrućine zavlači u vrelca, kojih ima na dnu, a zalazi i u podzemne vode, gdje je voda hladnija. Poradi toga je ljeti vrlo teško uloviti pastrvu. Članovi Ličkog ribarskog društva iz Gospića, žalili su se što ne mogu ljeti loviti pastrve u glavnom toku, već moraju ići daleko do manjih pritoka sa hladnom vodom da ulove pastrvu. Poradi toga su želili da bi imali u svome ribolovu koju drugu vrst ribe, koju bi mogli ljeti loviti u blizini grada. Ta im se želja ispunila.

Zimi god. 1933. dobilo je to društvo 8 komada živih šarana teških oko 1 kg po komadu i pustilo ih u Novčicu

kod Gospića. Za nekoliko godina šarani su se toliko namnožili, da su ih ribari dosta lovili. Da bi imali još više šarana, nabavili su god. 1937. još 150 kg malih šarančića od ribnjačarstva Crna Mlaka kod Zdenčine i pustili u Liku Ribnjačarstvo, od kojeg su nabavljeni ovi šarančići imali je uz šarane i drugih vrsti riba, koje su radi neopreznosti vlasnika bile pomiješane sa šarančićima, a to su bile karas i sunčanica. Članovi društva koji su izvršili ubacivanje šarančića u vodu i ako upozoreni da prije puštanja u vodu pregledaju ribu i izluče sve što nije šaran, nisu se toga držali, već su stresli sve u vodu i tako su dospjele u tu rijeku i ove druge vrsti riba. Osim šarana namnožila se jako i sunčanica.

Sunčanica (lat. Eupomotis) je mala ribica, po obliku tijela slična karasu. Lijepa je boje, a hrptena joj se peraja sastoji od dva dijela, prednjeg sa oštrim žbicama kao u grgeča i stražnjeg sa mekanim žbicama. Ova je riba stranog porijekla, potječe iz sjeverne Amerike, otkuda je prenešena u Europu i to najprije u Francusku, a odavde u Njemačku. Iz Njemačke su je naši ribnjačari prenijeli u svoje ribnjake, odakle je došla u naše otvorene vode. Danas je imamo u gotovo svim našim nizinskim vodama. Poradi malenog rasta i lošeg mesa nema nikakve gospodarske vrijednosti i mogli bi ju usporediti sa bezvrijednim korovom, pa je velika šteta za naše ribarstvo da se ova bezvrijedna riba tako raširila u našim vodama, a iz neopreznosti dospjela i u Liku. Ovo neka služi kao primjer, kako se uslijed neznanja ili nepažnje može nanijeti veliku štetu ribarstvu u nekoj vodi. Poradi toga mora se pri nasadivanju otvorenih voda dobro paziti, koje se vrsti riba nasaduje, jer se počinjena pogreška ne može više popraviti.

Pl.

Ribarstvo u poslijeratnoj Staljinskoj pjatiljetki

Prva godina prve poslijeratne Staljinske pjatiljetke je na izmaku. Zbog toga se može ocijeniti kakve je rezultate dala u pojedinim granama privrede. Navodimo samo nekoliko primjera iz kojih se vidi, što je i koliko je dalo ribarstvo, koje je u Sovjetskom Savezu sastavni dio općeg narodnog socijalističkog gospodarstva upravljano po jedinstvenom planu.

Poduzeća Ministarstva za ribnu industriju ispunila su samo u zapadnim krajevima Sovjetskog Saveza 102 postotka plana za treće tromjesečje prve godine pjatiljetke. Ribarska poduzeća dala su na desetke hiljada metričkih centi ribe, preko predviđenog tromjesečnog plana. Ribari

u sjevernom Kaspijskom kraju obvezali su se, da će u toku jesenjeg ribolova dati 350.000 metričkih centi ribe više nego je u godišnjem planu predviđeno.

U poduzećima Sovjetskog Dalekog Istoka proizvedeno je u prvih 9 mjeseci ove godine gotovo dva puta više ribe i ribljih proizvoda, nego ranije u bilo kojoj cijeloj godini rada i ribolova.

Ove nam brojke i uspjeh bratskih sovjetskih ribara i radnika u ribarskoj industriji jasno pokazuju, kakove velike i ranije nedostižive rezultate može dati plansko socijalističko gospodarenje uopće, a prema tome i u ribolovu te ribnoj industriji.

Snabdijevanje Moskve živom ribom tokom cijele godine

Sovjetski narod troši ogromne količine svježe i pre-rađene ribe. Još od davnih vremena poznati su pojedini krajevi Sovjetskog Saveza u kojima je riba bila glavna hrana ljudi, a ribolov glavno zanimanje i način privrede. Isto tako veliki gradovi u Sovjetskom Savezu troše znatne količine ribe, a plansko gospodarstvo te jedine socijalističke države na svijetu, omogućuje da se opskrba ribom uredi tako, kako to odgovara potrebama potrošača, a ne velikih industrijalaca i kapitalista. Poznato je naime, da u većini zemalja, gdje postoji uzgoj ribe u ribnjacima pod upravom krupnih kapitalista, riba dolazi na tržište samo u ona potrošnja središta i samo u ono godišnje doba, kada može pružiti vlasniku najveći profit. Ovo važi naročito za živu ribu iz ribnjaka, koja se doprema u posebnim vagonima.

Opskrba Moskve ribom, odnosno živom ribom, uređena je naprotiv na sasvim drugoj osnovi. Postavljen je zadatak da se uvijek i u svako godišnje doba mora potrošačima pružiti živa riba u što većem izboru. Ponajviše dolaze u obzir šarani, karasi i još neke šaronovidne ribe, a zatim još i pastrve.

U izvršavanju ovoga zadatka, postavljenog na ko-

rist samih potrošača, pokazalo se je, da potrošnja žive ribe u Moskvi stalno raste, pa je na primjer u razdoblju od pet godina dosegla četverostruko povećanje. Ova pojava nepobitno pokazuje kolike prednosti ima socijalistička privreda pred neplanskom kapitalističkom proizvodnjom i raspodjelom.

Primjer živih šarana na moskovskom tržištu tokom cijele godine pokazuje osim toga, da se može voditi ribnjačarsko gospodarstvo u punom skladu s potrebama tržišta i potrošača, a nagli porast površine ribnjaka za uzgoj šarana u bližoj i daljoj okolini Moskve dokazuje, da je ovakav rad također i rentabilan.

UPUTE ZA SOVJETSKE RIBOLOVCE UDIČARE

U Moskvi postoji ured za davanje uputa udičarima. Osnovan je po jednom ribarskom udičarskom društvu te imade zadatak, da svakom bez razlike, tko se obrati upitom, dade upute i podatke o nabavi, izboru, vrsti, upotrebi, cijeni itd. ribolovnih udičarskih potreština. Isto tako daju se upute o vrstama riba u raznim krajevima, vrstama i načinu dobivanja ili priređivanja mamca, kao i o svemu ostalom, što je potrebno za uspješan ribolov.

ZAKONI I PROPISI

Uređenje ribolova u NR Bosni i Hercegovini u godini 1947.

Ministarstvo poljoprivrede i stočarstva NR Bosne i Hercegovine u Sarajevu izdalo je riješenje Broj 30.668/III-1946. od 1. XI. 1946. g. slijedećeg sadržaja:

I. RIBOLOV U VODAMA NR BOSNE I HERCEGOVINE, OSIM SAVE

Ribe se smiju lovititi u otvorenim vodama udicom, mrežom, vrškom i ostvama.

1. Lov udicom.

Dozvoljava se »prut« s jednom ili više udica, »kanaf« do 5 udica i mali obalski struk do 20 udica.

Prutom i kanafom dozvoljeno je lovititi u svima slobodnim (nezabranjenim) vodama, dok je malim obalskim strukom dozvoljeno lovititi samo u donjim tokovima većih rijeka: Drine, Bosne, Vrbasa i Une u duljini od 30 km od njihovih ušća, nadalje u Neretvi od gra-

nice sreza Čapljinškog do granice dalmatinske i u Hutovom Blatu.

2. Lov mrežom.

Upotreba velikih mreža (pređa, laptas, vlak i dr.) dozvoljava se samo u donjim tokovima gore navedenih većih rijeka (tačka 1), dok se u ostalim vodama imaju upotrebljavati manje vrste mreža, t. j. sačmarica (sačma) i vaga (vagača, rogač).

3. Lov vrškom i ostvama.

Lov vrškama (bubnjevim i sl.) dozvoljen je samo u donjim tokovima gore navedenih većih rijeka (tačka 1) i u Hutovom Blatu, u kojemu je iznimno dozvoljen i lov ostvama.

4. Ribolovne zabrane i ograničenja.

Svaki je ribolov zabranjen a) u rijeci Bosni od vre-la do ušća Zujevine sa pritokom Večericom, b) u Ograj-